

Jak psát

Odpovědět na otázku *Jak psát?* není snadné. Dříve, než se pokusíme o několik doporučení, rádi bychom uvedli několik citátů, které považujeme za velice výstižné: „*Pokud nemáte čas na čtení, nemáte čas (nebo prostředky) na psaní. Jednoduché.*“

Tato věta Stephana Kinga jasně ukazuje k jedné z nejdůležitějších věcí v oblasti psaní, především odborného textu. Literatura je matkou výzkumu. Čím více čteme, tím více se nám rozvíjí schopnost psát. Čtení je něco, co u psaní není možné ošidit nebo pominut, bez čeho se nelze posunout dále. Asi každý, kdo se někdy ponořil do určitého tématu, jistě potvrdí, že vybrat si nějakého autora a snažit se ho číst systematicky není špatný nápad. Rychle si osvojíte způsob jeho vyjadřování, argumentaci a práci s obsahem. A od toho se můžete odrazit dále.

„*Jak začít psát? Vlevo nahoře.*“ Odpovídá G. B. Shaw a odhaluje tak druhou důležitou ingredienci. Problém, který se psaním často máme, je, že se nám nedaří začít. Čteme desítky příruček o tom, jak začít, články o osobním rozvoji a před námi přitom stále svítí bílá stránka v textovém procesoru. Jediný způsob, jak psát, je začít a mít v tom vytrvalost. Nemusíte mít obavu z toho, že to někdo bude číst – i kdyby první řádky byly jen pro vás, pomohou vám začít, rozepsat se.

Poslední citát, kterým bychom vám chtěli psaní přiblížit, pochází od Ladislava Hejdánka: „*Pište. Zapisujte si všechno, co vás napadne. Pište i do šuplíku, ale pište. Neustále. Musíte tak formulovat, precizovat myšlenky. Bez psaní to nejde. Pište.*“ Psaní je jiné než mluvení. Jde o způsob vyjadřování, který je hutnější, preciznější, přesnější. Když píšeme, používáme širší slovní zásobu, složitější a delší věty, můžeme pracovat se zdroji. Psaní je nezastupitelným nástrojem myšlení. Když chcete na univerzitě získat profesuru nebo docenturu, to, co bude všechny zajímat nejvíce, je, co jste napsali. V tom se totiž ukazuje, kolik intelektuální práce a přemýšlení jste byli ochotni a schopni odvést. Myslíme, že motto Hejdánka je něčím, co bychom

si mohli klidně vyvěsit nad postel nebo nad stůl a opakovaně se k tomu vracet. Jak říká již antické úsloví, psaním se tříbí myšlení, moudrost vstupuje do hlavy rukou.

Možná si na tomto místě říkáte, že je sice pěkné, když spousta lidí píše o tom, jak psát, ale že vám chybí nějaké jasné body nebo doporučení, o které by bylo možné se opřít, když už se rozhodnete, že začnete. Jakkoli je psaní individuální záležitost, pokusíme se zde alespoň naznačit některé směry nebo možnosti, které vám při psaní mohou pomoci. Pamatujte ale, že to, co vyhovuje jednomu, nemusí vyhovovat druhému. Autor těchto řádků má na kontě více než dvacet knih, ale to rozhodně neznamena, že by disponoval jediným možným klíčem k tomu, jak úspěšně psát.

- Zkuste zapomenout na osnovu. Pokud máte problémy s psaním, dost možná souvisí s tím, že je pro vás náročné si celý text rozvrhnout hned. Doporučujeme například využít myšlenkovou mapu, která vás provede přemýšlením o tématu a pomůže vám opustit schematismus úvod – stať – závěr. Ne, že by se ve vašem textu nevyskytoval, ale psát podle osnovy je extrémně náročné a vyžaduje to nesmírně hluboký vhled a přehled o tématu. Vše podstatné totiž musíte vědět předem.
- Nemusíte psát lineárně – zkuste se podívat třeba na [Ginkgo App](#), který je založený na myšlence, že píšete po malých částech, které můžete snadno přesouvat v celém dokumentu. Asi to není nejlepší postup na dopsání knihy, ale pokud píšete práci a máte zatím spoustu citátů, kousků z literatury a nápadů, jde o poměrně pěkný způsob, jak se v nich vyznat a přitom pracovat po malých kouscích.
- Zajímavé je, pokud si stanovíte časové cíle – kolik toho musíte napsat za den, abyste se dostali ke svému hlavnímu cíli. Je to nekreativní, produktové, ale funguje to. Můžete využít obyčejné počítání znaků ve Wordu nebo aplikaci [Write or die](#), která vám měří cíle nebo rychlost psaní, takže můžete sledovat i své autorské progresy.
- To, co určitě funguje, jsou [kreativní techniky a techniky pro tvůrčí psaní](#) – nebojte se vyzkoušet psaní podle pohlednice, kreativní rozcvičku nebo psaní v rytmu. Obecně vám pomohou jak s vlastním psaním, tak také se schopností promýšlet jevy novým způsobem, hledat nové perspektivy a souvislosti.
- Čtete – tím se vracíme vlastně na začátek, ale – pokud vám nejde psát, s jistou pravděpodobností je to tím, že málo čtete. Nebojte se nastavit si rituál, ve kterém například každý večer věnujete dvacet minut četbě.
- Trénujte – s psaním je to jako s hraním na housle – není nikdo, komu by to nešlo bez tréninku, zapomíná se to, když se necvičí a téměř každý je schopen dostat se na úroveň, ve které píše slušně. Každý napsaný text, každá natrénovaná stránka se pozná.

Konkrétní postupy, jak psát, se pak samozřejmě liší v tom, zda jde o psaní beletristické nebo odborné. Obojí nesporně vyžaduje jistou dávku kreativity a invence, ale každé jiným způsobem.

V obou je ale podstatné ještě něco, o čem jsme příliš nemluvili – řemeslo. Pokud píšete výzkumný text (například v ročníkové práci), hodně vám pomůže, když ovládnete strukturu IMRAD. Naopak je jasné, že pokud budete psát román bez znalosti toho, jak strukturovat dialog, budete to mít také těžké. Říká se, že skutečný odborník se umí vydat po vlastní originální cestě – ale přesně ví v čem a proč se odchýlil od toho, co mu předepíše ono řemeslo.